

SLECHT JAAR VOOR INTENSIEVE VEEHOUDERIJ

Arjan Wisman

De pluimveehouderij is in 2003 zwaar getroffen door de uitbraak van klassieke vogelpest. Rond 30 miljoen stuks pluimvee zijn geruimd of opgekocht door de overheid. Daaronder waren 17 miljoen leghennen, ofwel 60% van de totale leghennenstapel. Het aanbod van eieren in 2003 zal daardoor 35% lager zijn. In totaal zijn 12 miljoen vleeskuikens geruimd en opgekocht, deels vanwege welzijnsproblemen. Het aanbod van vleeskuikens zal in 2003 meer dan 20% lager zijn dan in 2002. Door het fokverbod voor broedeieren moesten veel pluimveehouders nog enige tijd wachten voordat ze nieuwe dieren konden aankopen. Daardoor liep de leegstand voor een aantal bedrijven soms op tot 7 maanden. De leghennenhouders hebben uit binnen- en buitenland nieuwe leghennen gehaald, zodat tegen het eind van 2003 weer volop wordt geproduceerd. De leghennenhouders die vrij bleven van vogelpest konden profiteren van de hoge eierprijzen door het gekrompen aanbod van eieren. Geruimde pluimveebedrijven leden daarentegen grote schade, die wel zeer divers van aard is. Voor de vleeskuikenhouders verliep het jaar toch al ongunstig, waardoor de inkomenschade relatief kleiner was. Immers, als de opbrengsten al nauwelijks meer de variabele kosten dekken, dan is het (tijdelijk) stoppen met de productie niet veel slechter.

Leghennen

De bedrijven met leghennen die niet werden geruimd vanwege vogelpest konden door de sterke stijging van de eierprijzen erg goede resultaten behalen. Door de uitbraak van de vogelpest kwamen de prijzen van eieren in de loop van 2003 op een jaren lang ongekend hoog niveau. Het saldo per leggen op de bedrijven waar ononderbroken is geproduceerd, zal naar verwachting met ruim 5 euro stijgen tot 9 euro per jaar, een recordniveau (zie tabel 1). Vooral de 30% hogere eierprijzen zijn verantwoordelijk voor het uitzonderlijk hoge saldo.

De gespecialiseerde leghennenbedrijven die niet zijn getroffen door vogelpestmaatregelen behalen een gezinsinkomen uit bedrijf van bijna 180.000 euro (zie tabel 1). Het eigen vermogen kan worden versterkt en de grote kasstroom kan worden aangewend voor de nodige investeringen, aflossen van leningen of reserveren voor de toekomst. Door het EU-leghennenbesluit is de minimumoppervlakte per hen in 2003 groter geworden, met als gevolg een flinke kostenverhoging per aanwezige leggen.

	Zeugen (per zeug per jaar)	Vleesvarkens (per dier per jaar)	Leghennen (per leggen per jaar)	Vleeskuikens (per opgezet kuiken)
2001 (v)	410	57	4,50	0,35
2002 (v)	330	38	4,40	0,20
2003 (r)	250	45	9,00	0,20
Bron: Informatienet.				

vleeskuikens

In de vleeskuikenhouderij is het saldo in 2003 op een vergelijkbaar laag niveau gebleven als in 2002. Dit geldt alleen voor de bedrijven die niet hebben geleden onder de gevolgen van vogelpest. De kuikensprijzen zijn voor 2003 lager geraamd. Dat wordt gecompenseerd door de daling van de voerprijs en de prijs van eendagskuikens. Bij de overige kosten zullen vooral de verwarmingskosten toenemen. Het saldo zal daardoor in 2003 evenals in 2002 uitkomen op 20 eurocent per opgezet kuiken (zie tabel 7). Het gezinsinkomen uit bedrijf is ook in 2003 nog negatief, ook op de bedrijven die niet geraakt zijn door de vogelpest (zie tabel 8). Er resteren weer fors ontsparingen. In vier van de laatste zes jaren ontspaarden de vleeskuikenbedrijven. Daardoor werd per saldo flink ingeteerd op het eigen vermogen zodat de buffer voor de mindere tijden slechter wordt.

Varkenshouderij algemeen

De varkensprijzen staan de laatste jaren behoorlijk onder druk. De productie in Nederland is de laatste jaren behoorlijk gedaald, mede door de opkoopregelingen. In andere EU-landen is er nog steeds sprake van een relatief grote varkensproductie. In de EU wordt voor geheel 2003 het aanbod iets lager geraamd dan in 2002. Daarnaast is het aanbod op de wereldmarkt sterk toegenomen, vooral vanuit Canada, Brazilië en de VS. In 2003 zijn de opbrengstprijzen verder gedaald dan de prijsverlaging die al in 2002 was gerealiseerd. Momenteel heeft de sector te maken met een langdurig laag prijsniveau in de varkenscyclus.

Zeugenhouderij

Door de opnieuw tegenvallende biggenprijzen in 2003 zal het saldo in de zeugenhouderij verder dalen, na het ook al matige jaar 2002 (tabel 1). Op jaarbasis zal in 2003 de biggenprijs 11% lager zijn. De voerprijzen zijn in kalenderjaar 2003 per saldo ongeveer 2% gedaald. Het grootste deel van 2003 waren de prijzen van mengvoer vrij stabiel, na de daling in het tweede deel van 2002. De grondstoffenprijzen stegen in de tweede helft van 2003 vanwege de kleinere oogsten. Op jaarbasis zijn de voerkosten in 2003 nog wel lager en zorgen voor een kleine daling van de productiekosten. Maar omdat de verkopen van biggen sterk dalen, zal het saldo per zeug uiteindelijk 80 euro lager uitkomen op 250 euro.

Voor de gespecialiseerde fokvarkensbedrijven betekent het een en ander dat het gezinsinkomen uit bedrijf in 2003 verder is gedaald tot -33.500 euro per bedrijf (zie tabel 2). Bij dat gezinsinkomen wordt er fors ontspaard waardoor verder wordt ingeteerd op het eigen vermogen.

<i>Tabel 8 Bedrijfsresultaten en inkomens op varkens- en pluimveebedrijven</i>					
	Fok- varkens- bedrijven	Vlees- varkens- bedrijven	Gesloten varkens- bedrijven	Leg- hennen- bedrijven	Vlees- kuiken- bedrijven
Opbrengsten-kostenverhouding					
2001 (v)	86	84	91	96	103
2002 (v)	78	74	79	93	92
2003 (r)	72	77	77	121	92
Gezinsinkomen uit bedrijf (x 1.000 euro per bedrijf)					
2001 (v)	3,5	1,5	23,0	48,5	59,0
2002 (v)	-11,5	-25,5	-25,5	40,0	-13,5
2003 (r)	-33,5	-10,5	-24,0	176,0	-2,0
Bron: Informatienet.					

Vleesvarkenshouderij

In de vleesvarkenshouderij is het saldo in 2003 iets gestegen, zij het dat het erg laag is gebleven. In 2003 zal het saldo naar verwachting met 7 euro toenemen tot 45 euro per vleesvarken per jaar (zie tabel 7). Dat is te danken aan de lagere biggenprijzen en in iets mindere mate aan de lagere voerprijs. De voerprijs van de vleesvarkens ligt in kalenderjaar 2003 gemiddeld 3% lager dan in 2002. De opbrengstprijs van vleesvarkens daalde weliswaar met 6%, maar de omzet en aanwas is iets toegenomen dankzij de lage biggenprijzen.

Bij de gespecialiseerde vleesvarkensbedrijven zal het gezinsinkomen uit bedrijf in 2003 iets stijgen tot ongeveer -10.000 euro per bedrijf. Rekening houdend met het inkomen van buiten bedrijf, lagere belastingbetalingen en gezinsbestedingen, zullen de ontsparringen van de vleesvarkensbedrijven ook iets afnemen. Ook de gesloten varkensbedrijven hadden in 2003 een slecht jaar met een gezinsinkomen uit bedrijf van 24.000 euro per bedrijf (zie tabel 2). Dit heeft opnieuw grote ontsparringen tot gevolg. Door de vele jaren met ontsparringen is de financiële weerstandskracht van veel bedrijven aangetast. Bedrijven moeten per saldo nieuwe leningen afsluiten met hun financiers of soms de aflossingen en rentebetalingen staken. De ruimte voor de noodzakelijke investeringen zal daardoor verminderen, waardoor de bedrijfsontwikkeling stil staat.

Meer informatie:

Rapport 1.03.05 *Actuele ontwikkeling van bedrijfsresultaten en inkomens in 2003.*